Publicat a *COL·LEGI D'ARQUITECTES DE CATALUNYA* (https://www.arquitectes.cat)



© Javier Luri

L'any 1996, un turista belga bussejant al mar Adriàtic, a una profunditat de 45 m, descobreix per casualitat una escultura i alerta a les autoritats de la seva troballa. En aquest moment s'inicia la història del Museu de l'Apoxiomeno a l'illa de Mali Lo?inj, Croàcia.

El Ministeri de cultura de Croàcia decideix crear un museu en un palau de el segle XIX amb una única peça: una escultura grega en bronze, de 192 cm d'alçada, en un sorprenent estat de conservació i pràcticament completa.

El bronze grec que va reposar més de 2000 anys al fons de la mar representa un dels temes escultòrics favorits en l'Antiga Grècia: un jove atleta d'entre 20 i 25 anys en el moment de netejar-se amb un raspador la suor, la sorra i els olis de la seva pell després d'haver exercitat.

La peça va ser realitzada, amb tota seguretat, en una fosa grega entre el segle II i I A.C. com a rèplica d'un original del segle IV A.C. i probablement estava sent transportada per una nau mercant romana abans d'acabar, per raons desconegudes, en el fons llimós.

El 1999 es procedeix a la seva extracció i s'observa que està en un sorprenent estat de conservació i pràcticament completa, a excepció del dit petit de la mà esquerra, conservant fins i tot el plint original. Considerada com una de les més ben conservades escultures gregues de bronze al món, després de set anys d'un complex procés de restauració i conservació, s'exposa en museus com el Louvre, el Museu Britànic, el J. Paul Getty de Los Angeles.

Després d'un intens debat sobre el seu parador final, d'acord amb la política cultural de país, que prioritza la dispersió de museus fora de grans ciutats, les autoritats decideixen que aquesta magnífica peça ha de quedar-se prop de el lloc on havia estat trobada.

A la zona urbana de Lo?inj, protegida és el seu conjunt com a zona patrimonial, no hi ha lloc per a obra nova, per la qual cosa s'opta per la reconstrucció d'un edifici existent per a albergar l'escultura.

El palau Kvarner, de la segona meitat de segle XIX, està situat a la part central d'un llarg passeig marítim. Inicialment va ser un cafè i sala de ball, més tard, va tenir ús de botiga. L'interior del palau no té importància, però els conservadors encarregats no deixen tocar cap de les façanes de l'edifici.

D'aquest fet prové la primera particularitat del projecte, realitzat per Randi? i Turato després erigir-guanyadors en un concurs per invitació. Una de les troballes més importants a nivell mundial ha de ser albergat dins d'un edifici molt comú, les façanes no es poden tocar, mentre que en el disseny de l'interior disposaven de total llibertat.

A més, els restauradors (Institut de restauració de Croàcia) exigeixen construir una càmera que permeti mantenir unes condicions micro climàtiques molt exigents i dissenyen el concepte expositiu centrat en aquesta única peça.

El projecte realitzat en 2015 es pot resumir com un volum inserit dins de l'envoltant de l'palau: una càpsula metàl·lica amb aires de construcció naval que levita sobre la planta baixa sense arribar a tocar el perímetre construït preexistent.

La planta baixa rep al visitant amb un color blau intens que evoca una atmosfera marina, un espai concebut com l'extensió de passeig marítim dins el museu. El programa expositiu es

situa a l'interior de la càpsula amb una superfície total de 190 m2, mentre que els espais auxiliars i administratius s'ubiquen a la zona intersticial entre la càpsula i els murs perimetrals preexistents.

La sala amb l'escultura forma el nucli de l'edifici, al voltant del qual graviten en un moviment lineal i un crescendo una sèrie d'ambients que presenten museogràficament diverses capes d'interpretació de la peça, deixant-la veure només parcialment i des de diferents punts de vista.

Dit trànsit espacial i temporal va preparant al visitant, mitjançant una successió d'espais de caràcter informatiu - didàctic amb ambients totalment diferenciats: Una primera sala amb panells expositius ens explica el descobriment i situa el bronze en el seu context d'origen, un espai esglaonat cobert completament per una catifa policromada acull una projecció sobre l'extracció i els processos de restauració, la sala d'el periscopi, a part de presentar l'impacte mediàtic que va tenir la troballa, ofereix el primer contacte visual amb l'escultura a través d'una escotilla al sostre. Passant per una escala trencadissa totalment revestida amb fusta d'olivera, desembarquem a una càmera completament blanca d'uns 30 m2, gairebé immaterial, que permet observar la impressionant peça en la seva màxima expressió, sense cap tipus d'interferència ja que tota la preparació intel·lectual de caràcter narratiu i educatiu ha estat portada a terme en els espais anteriors.

El viatge acaba al sota coberta, on una finestra horitzontal per sobre de el nivell de la façana original de l'palau (l'única intervenció a la façana), ens torna a la realitat, contemplant la bonica badia de Mali Losinj. S'ha produït una màgia espai-temporal que val la pena experimentar.

Des de l'obertura del museu, el jove atleta ha passat a formar part de l'imaginari sent un element indiscutible de la identitat local.

Javier Luri, arquitecte, corresponsal de COAC a Zagreb, Croàcia

[1]

Tornar [2]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : https://www.arquitectes.cat/ca/mon/un-museu-una-sola-peca-croacia?language=ca

Links:
[1] https://www.arquitectes.cat/ca/printpdf/printpdf/20247?language=ca
[2] https://www.arquitectes.cat/ca/javascript%3Ahistory.back%281%29?language=ca